

Số: 10 -CTr /CD-ĐHNL

Thái Nguyên, ngày 31 tháng 3 năm 2017

**CHƯƠNG TRÌNH HÀNH ĐỘNG PHÁT HUY VAI TRÒ
CỦA TỔ CHỨC CÔNG ĐOÀN TRƯỜNG TRONG VIỆC
THỰC HIỆN QUY CHẾ DÂN CHỦ Ở CƠ SỞ
GIAI ĐOẠN 2016-2019**

Thực hiện Kế hoạch số 24-KH/TU ngày 21/10/2016 của Tỉnh ủy Thái Nguyên triển khai thực hiện Đề án 02- ĐA/TU ngày 10/10/2016 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh về “*Nâng cao chất lượng, hiệu quả thực hiện dân chủ ở cơ sở, giai đoạn 2016-2019*”, căn cứ nội dung Nghị quyết Đảng ủy tháng 3/2017 của ban Chấp hành Đảng bộ Trường Đại học Nông Lâm, nhằm xác định rõ trách nhiệm của các cấp uỷ, các đơn vị trực thuộc, tăng cường cải cách hành chính, đổi mới lề lối, phong cách làm việc, cải tiến phương pháp giáo dục và đào tạo, nâng cao năng lực và trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức trong việc thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở, Ban Chấp hành Công đoàn Trường Đại học Nông Lâm ban hành Chương trình hành động về việc phát huy vai trò của tổ chức Công đoàn Trường thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở giai đoạn 2016-2019 như sau:

I. Vai trò, vị trí, chức năng của Công đoàn trong nhà trường

1.1. Vai trò, vị trí của Công đoàn trong hệ thống chính trị

Hiện nay, trong hệ thống chính trị của Việt Nam, công đoàn là tổ chức chính trị- xã hội do giai cấp công nhân, người lao động tự nguyện thành lập. Công đoàn hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng và theo quy định của Hiến pháp, Pháp luật.

Vai trò, vị trí của công đoàn được Hiến pháp nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam quy định: “*Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội của giai cấp công nhân và của người lao động cùng với cơ quan Nhà nước, tổ chức kinh tế, tổ chức xã hội chăm lo và bảo vệ quyền lợi của các bộ, công nhân, viên chức và những người lao động khác; tham gia quản lý Nhà nước và xã hội, tham gia kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan Nhà nước, tổ chức kinh tế; giáo dục cán bộ, công nhân, viên chức và những người lao động khác xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*”.

Để phát huy vai trò của công đoàn trong quá trình tiến hành sự nghiệp cách mạng Việt Nam, bảo đảm quyền dân chủ và lợi ích của người lao động, Luật Công đoàn Việt Nam quy định chức năng, nhiệm vụ của Công đoàn như sau:

- Công đoàn đại diện và bảo vệ các quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động; có trách nhiệm tham gia với Nhà nước phát triển sản xuất, giải quyết việc làm, cải thiện đời sống vật chất, tinh thần của người lao động.
- Công đoàn đại diện và tổ chức người lao động tham gia quản lý cơ quan, đơn vị, tổ chức, quản lý kinh tế- xã hội, quản lý Nhà nước; trong phạm vi

chức năng của mình, thực hiện quyền kiểm tra, giám sát hoạt động của cơ quan, đơn vị, tổ chức theo quy định của pháp luật.

- Công đoàn có trách nhiệm tổ chức, giáo dục, động viên người lao động, phát huy vai trò làm chủ đất nước, thực hiện nghĩa vụ công dân, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

1.2. Vai trò, vị trí của tổ chức công đoàn trong trường Đại học

Hiện nay, các trường đại học Việt Nam đều đã thành lập tổ chức công đoàn. Tại nhiều trường đại học, công đoàn đã hoạt động rất hiệu quả, thể hiện đúng vai trò, vị trí, chức năng, nhiệm vụ của mình theo quy định của Hiến pháp, Pháp luật và hướng dẫn, chỉ đạo của Chính phủ, của Bộ Giáo dục đào tạo.

Về hoạt động của tổ chức công đoàn trong các trường Đại học, Điều 5 - Điều lệ trường Đại học được ban hành theo Quyết định số 153/2003/QĐ-TTg ngày 30-7-2003 của Thủ tướng Chính phủ quy định: *“Các đoàn thể, tổ chức xã hội trong trường đại học hoạt động theo quy định của pháp luật và có trách nhiệm thực hiện mục tiêu, nguyên lý giáo dục của Luật giáo dục theo quy định của Luật giáo dục phù hợp với tôn chỉ mục đích, chức năng, nhiệm vụ của đoàn thể, tổ chức xã hội đã được xác định”*. Đồng thời, công đoàn trong trường Đại học được thành lập và hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng. *“Tổ chức Đảng Cộng sản Việt Nam trong trường Đại học lãnh đạo nhà trường hoạt động trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật, theo chức năng nhiệm vụ của tổ chức Đảng và chỉ thị, nghị quyết của Đảng”*.

Theo quy định tại Điều 9 - Điều lệ trường Đại học, trường đại học có các nhiệm vụ cụ thể sau đây:

- Đào tạo nhân lực có phẩm chất chính trị, đạo đức tốt, có kiến thức và năng lực thực hành nghề nghiệp tương xứng với trình độ đào tạo, có sức khỏe, có năng lực thích ứng với việc làm trong xã hội, tự tạo việc làm cho mình và cho những người khác, có khả năng hợp tác bình đẳng trong quan hệ quốc tế, đáp ứng yêu cầu xây dựng và bảo vệ tổ quốc.
- Tiến hành nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ; kết hợp đào tạo với nghiên cứu khoa học và sản xuất, dịch vụ khoa học và công nghệ theo quy định của Luật Khoa học và Công nghệ, Luật Giáo dục và các quy định khác của pháp luật.
- Giữ gìn và phát triển những di sản và bản sắc văn hoá dân tộc.
- Phát hiện và bồi dưỡng nhân tài trong những người học và trong đội ngũ cán bộ giảng viên của trường.
- Quản lý giảng viên, cán bộ, nhân viên; xây dựng đội ngũ giảng viên của trường đủ về số lượng, cân đối về cơ cấu trình độ, cơ cấu ngành nghề, cơ cấu tuổi và giới.
- Tuyển sinh và quản lý người học.
- Phối hợp với gia đình người học, các tổ chức, cá nhân trong hoạt động giáo dục.
- Tổ chức cho giảng viên, cán bộ, nhân viên và người học tham gia các hoạt động xã hội phù hợp với ngành nghề đào tạo và nhu cầu của xã hội.

- Quản lý, sử dụng đất đai, trường sở, trang thiết bị và tài chính theo quy định của pháp luật.
- Thực hiện các nhiệm vụ khác theo quy định của pháp luật.

Về quyền hạn và trách nhiệm của trường đại học, Điều 10 - Điều lệ trường Đại học quy định: “*Trường đại học được quyền tự chủ và tự chịu trách nhiệm theo quy định của pháp luật và Điều lệ này về quy hoạch, kế hoạch phát triển nhà trường, tổ chức các hoạt động đào tạo, khoa học và công nghệ, tài chính, quan hệ quốc tế, tổ chức và nhân sự*”. Cụ thể là:

- Xây dựng và tổ chức thực hiện quy hoạch, kế hoạch phát triển nhà trường phù hợp với chiến lược phát triển giáo dục và quy hoạch mạng lưới các trường đại học của nhà nước;
- Xây dựng chương trình, giáo trình, kế hoạch giảng dạy, học tập đối với các ngành nghề nhà trường được phép đào tạo trên cơ sở chương trình khung do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành; tổ chức tuyển sinh theo chỉ tiêu của nhà nước, tổ chức quá trình đào tạo, công nhận tốt nghiệp, in ấn và cấp văn bằng theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo;
- Huy động, quản lý, sử dụng các nguồn lực nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục; hợp tác, liên kết với các tổ chức kinh tế, giáo dục, văn hoá, thể dục, thể thao, y tế, nghiên cứu khoa học trong nước và nước ngoài nhằm nâng cao chất lượng giáo dục, gắn đào tạo với việc làm, phục vụ sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội;
- Đăng ký tham gia tuyển chọn và thực hiện nhiệm vụ khoa học và công nghệ do cơ quan, tổ chức có thẩm quyền giao; sử dụng có hiệu quả kinh phí đầu tư phát triển khoa học và công nghệ; ký kết, thực hiện hợp đồng khoa học và công nghệ, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài về khoa học và công nghệ góp phần xây dựng và phát triển tiềm lực khoa học và công nghệ của đất nước;
- Được bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ; chuyển giao, chuyển nhượng kết quả hoạt động khoa học và công nghệ, công bố kết quả hoạt động khoa học và công nghệ; bảo vệ lợi ích của nhà nước và xã hội, quyền và lợi ích hợp pháp của cá nhân trong hoạt động đào tạo, khoa học và công nghệ của nhà trường;
- Hợp tác, liên doanh, nhận tài trợ của các tổ chức, cá nhân; góp vốn bằng tiền, tài sản, giá trị quyền sở hữu trí tuệ để tiến hành các hoạt động khoa học và công nghệ, sản xuất kinh doanh; sử dụng nguồn thu từ hoạt động kinh tế để đầu tư mở rộng sản xuất kinh doanh, xây dựng cơ sở vật chất của nhà trường, chi cho các hoạt động giáo dục và bổ sung nguồn tài chính cho nhà trường;
- Được nhà nước giao đất; được thuê đất, vay vốn; được miễn, giảm thuế theo quy định của nhà nước;
- Tổ chức bộ máy nhà trường; thành lập và giải thể các tổ chức khoa học và công nghệ, các đơn vị sự nghiệp và các doanh nghiệp của trường theo quy định của nhà nước;

- Thực hiện dân chủ, bình đẳng, công khai trong việc bố trí và thực hiện các nhiệm vụ đào tạo, khoa học và công nghệ và hoạt động tài chính;
- Thực hiện chế độ báo cáo cơ quan chủ quản và các cơ quan cấp trên về các hoạt động của trường theo quy định hiện hành.

Như vậy, trong hệ thống chính trị của các trường Đại học, công đoàn được thành lập và hoạt động dưới sự lãnh đạo của Đảng, là tổ chức đại diện và bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của cán bộ, giáo viên, người lao động trong Nhà trường; tham gia quản lý chuyên môn, tham gia kiểm tra tất cả các lĩnh vực hoạt động của Nhà trường; tuyên truyền, giáo dục, động viên cán bộ, giáo viên phát huy quyền làm chủ đối với cơ quan và đất nước, thực hiện nghĩa vụ công dân, góp phần vào sự nghiệp giáo dục đào tạo của đất nước.

II. Vai trò của công đoàn đối với vấn đề thực hiện quy chế dân chủ cơ sở trong Nhà trường

2.1. Khái niệm dân chủ cơ sở

Theo quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam, “*dân chủ vừa là mục tiêu, vừa là động lực*” của cách mạng Việt Nam. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VI của Đảng nêu rõ: dân chủ cơ sở thực chất là vấn đề “*Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra*”. Để thực hiện dân chủ cơ sở, mọi công dân phải được đảm bảo thực hiện các quyền:

- Quyền được bàn bạc, tham gia đóng góp ý kiến.
- Quyền được biết, được thông tin.
- Quyền kiểm tra, giám sát ở cơ sở.

Quan điểm chỉ đạo trên của Đảng đã được cụ thể hóa và đưa vào nhiều văn bản pháp luật của Nhà nước và văn bản của các tổ chức chính trị xã hội. Hiến pháp 1992 nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam quy định: “*Công dân thực hiện quyền làm chủ ở cơ sở của mình bằng cách tham gia công việc của Nhà nước và xã hội, có trách nhiệm bảo vệ của công, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của công dân, giữ gìn an ninh quốc gia và trật tự, an toàn xã hội, tổ chức đời sống công cộng*”.

Quy định về dân chủ cơ sở trong Hiến pháp và Pháp luật là nhằm đảm bảo cho người dân thực hiện quyền làm chủ của mình trực tiếp ở cơ sở nơi cư trú và cơ quan, đơn vị công tác. Khi mọi người dân đều được tham gia vào các quá trình chính trị, xã hội trên tất cả các khâu, từ hoạch định đường lối đến triển khai, tổ chức thực hiện, giám sát, kiểm tra và tổng kết... thì các vấn đề nảy sinh được phát hiện kịp thời, các khó khăn sớm được tháo gỡ, tạo điều kiện cho sự phát triển mạnh mẽ của đất nước, của địa phương, của cơ quan, đơn vị.

2.2. Nội dung cơ bản của quy chế thực hiện dân chủ trong hoạt động của nhà trường

Trên cơ sở quy định của Hiến pháp, Pháp luật và Chỉ thị số 30-CT/TW ngày 18/02/1998 của Bộ Chính trị, Nghị định số 71/1998-NĐ-CP ngày 08/9/1998 của Chính phủ, vào ngày 01/3/2000 Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ký ban hành Quyết định số 04/2000/QĐ-BGD&ĐT về Quy chế thực hiện dân chủ trong hoạt động của nhà trường.

Quy chế thực hiện dân chủ trong hoạt động của Nhà trường nêu rõ: mục đích của việc thực hiện dân chủ trong nhà trường nhằm thực hiện tốt nhất, có hiệu quả nhất những quy định của Luật Giáo dục theo phương châm “*Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra*” trong các hoạt động của nhà trường thông qua hình thức dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện đảm bảo cho cán bộ, giảng viên, nhân viên được quyền đóng góp ý kiến, giám sát, kiểm tra, đóng góp cho các hoạt động của nhà trường. Thực hiện dân chủ trong nhà trường còn nhằm phát huy tiềm năng, trí tuệ của hiệu trưởng, nhà giáo, người học, cán bộ, công chức, người lao động trong nhà trường trong quá trình phát triển và thực hiện chức năng, nhiệm vụ của Nhà trường.

Quy chế thực hiện dân chủ trong nhà trường quy định “*Hiệu trưởng là người do cơ quan có thẩm quyền bổ nhiệm, có trách nhiệm quản lý toàn bộ các hoạt động của nhà trường*” (Điều 4) và “*thực hiện nguyên tắc dân chủ trong quản lý nhà trường. Phối hợp chặt chẽ với các tổ chức, đoàn thể trong nhà trường phát huy dân chủ trong hoạt động của nhà trường*” (Điều 7).

Những việc Hiệu trưởng cần phải lấy ý kiến đóng góp của các cá nhân và tổ chức, đoàn thể trước khi ra quyết định:

- Kế hoạch phát triển, tuyển sinh, dạy học, nghiên cứu khoa học và các hoạt động khác của nhà trường.
- Quy trình quản lý đào tạo, những vấn đề về chức năng, nhiệm vụ, tổ chức bộ máy trong nhà trường.
- Kế hoạch tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng trình độ chuyên môn, nghiệp vụ của nhà giáo, cán bộ, công chức.
- Kế hoạch xây dựng cơ sở vật chất của nhà trường, các hoạt động dịch vụ, sản xuất của nhà trường.
- Các biện pháp tổ chức phong trào thi đua, khen thưởng hằng năm, xây dựng nội quy, quy chế trong nhà trường.
- Các báo cáo sơ kết, tổng kết năm học.

Quy chế về thực hiện dân chủ trong Nhà trường cũng nêu rõ những việc nhà giáo, cán bộ, công chức được biết, tham gia ý kiến, giám sát kiểm tra thông qua hình thức dân chủ trực tiếp hoặc thông qua tổ chức, đoàn thể trong nhà trường:

- Những chủ trương, chính sách, chế độ của nhà trường và nhà nước đối với nhà giáo, cán bộ, công chức.
- Những quy định về sử dụng tài sản, xây dựng cơ sở vật chất của nhà trường.
- Việc giải quyết đơn thư khiếu nại, tố cáo theo quy định của pháp luật nếu có.
- Công khai các khoản đóng góp của người học, việc sử dụng kinh phí và chấp hành chế độ thu, chi, quyết toán theo quy định hiện hành.
- Giải quyết các chế độ, quyền lợi, đời sống vật chất, tinh thần cho nhà giáo, cán bộ, công chức, người học.
- Việc thực hiện thi tuyển dụng, thi nâng ngạch công chức, nâng bậc lương, tuyên chuyển, biểu dương, đề bạt, khen thưởng, kỷ luật.

- Những vấn đề về tuyển sinh và thực hiện quy chế thi trong năm học.
- Báo cáo sơ kết, tổng kết, nhận xét, đánh giá công chức hàng năm.

2.3. Vai trò và nhiệm vụ của công đoàn các trường đại học trong thực hiện quy chế dân chủ cơ sở

Để thực hiện quy chế dân chủ cơ sở, với vai trò là tổ chức đại diện cho người lao động, Luật Công đoàn nước ta quy định Công đoàn có các nhiệm vụ như sau:

- Công đoàn tham gia bàn bạc, đóng góp ý kiến với chính quyền về chính sách, chế độ về lao động, tiền lương, bảo hộ lao động và các chính sách xã hội khác liên quan đến trực tiếp tới quyền, nghĩa vụ và lợi ích của người lao động.
- Chủ tịch Công đoàn các cấp được dự Hội nghị của các cơ quan Nhà nước, đơn vị, tổ chức hữu quan khi bàn những vấn đề liên quan trực tiếp đến quyền, nghĩa vụ và lợi ích của người lao động.
- Công đoàn có trách nhiệm tuyên truyền Hiến pháp và Pháp luật, giáo dục người lao động ý thức chấp hành và tham gia đấu tranh bảo vệ pháp luật.
- Công đoàn có trách nhiệm đôn đốc, giám sát việc thực hiện các chính sách, chế độ về lao động.
- Công đoàn cơ sở phối hợp với cơ quan, đơn vị, tổ chức, quản lý và sử dụng quỹ phúc lợi tập thể, phục vụ lợi ích của người lao động.
- Trong phạm vi chức năng của mình, Công đoàn kiểm tra việc chấp hành pháp luật về hợp đồng lao động, tuyển dụng, cho thôi việc, tiền lương, tiền thưởng, bảo hộ lao động, bảo hiểm xã hội và các chính sách liên quan đến quyền, nghĩa vụ và lợi ích của người lao động. Khi kiểm tra, Công đoàn yêu cầu Thủ trưởng cơ quan đơn vị, tổ chức trả lời những vấn đề đặt ra, kiến nghị biện pháp sửa chữa các thiếu sót, ngăn ngừa vi phạm pháp luật và xử lý người vi phạm pháp luật.

Như vậy, căn cứ vào quy định của Hiến pháp, Luật giáo dục, Luật công đoàn và quy định, hướng dẫn, chỉ đạo của Bộ Giáo dục, để thể hiện vai trò của mình trong vấn đề thực hiện dân chủ cơ sở, công đoàn có các nhiệm vụ cụ thể như sau:

- Đóng góp ý kiến cho việc xây dựng và triển khai thực hiện các chủ trương, chính sách, chế độ của nhà trường và nhà nước đối với cán bộ, giảng viên, nhân viên về kế hoạch phát triển, quy mô đào tạo, công tác tuyển sinh, giảng dạy, nghiên cứu khoa học; quy trình quản lý đào tạo; kế hoạch xây dựng cơ sở vật chất; các hoạt động sản xuất, dịch vụ; việc xây dựng nội quy, quy chế thu chi nội bộ trong trường v.v...
- Phối hợp với Ban giám hiệu, lãnh đạo các Phòng, Khoa, Bộ môn tuyên truyền, giáo dục, động viên cán bộ, giảng viên trong toàn trường phát huy quyền làm chủ trong nhà trường; thực hiện nghĩa vụ công dân, đóng góp cho việc xây dựng và phát triển của nhà trường.
- Kiểm tra, giám sát việc thi hành các chế độ, chính sách, pháp luật, bảo đảm việc thực hiện quyền lợi của đoàn viên, cán bộ, giảng viên; đấu tranh ngăn chặn tiêu cực, tham nhũng và các tệ nạn xã hội; phát hiện và tham gia giải

quyết khiếu nại, tố cáo và thực hiện các quyền của Công đoàn viên theo quy định của pháp luật.

- Phối hợp với Ban Giám hiệu, các Phòng, Khoa, Bộ môn tổ chức thực hiện Quy chế dân chủ, tổ chức hội nghị cán bộ, công chức; cử đại diện tham gia các hội đồng xét và giải quyết các quyền lợi của đoàn viên, cán bộ, giáo viên; phối hợp với lãnh đạo nhà trường, lãnh đạo các Phòng, Khoa, Bộ môn cải thiện điều kiện làm việc, chăm lo đời sống của cán bộ, giáo viên.
- Tổ chức vận động cán bộ, giáo viên tham gia phong trào thi đua yêu nước; thực hiện nghĩa vụ của cán bộ, giáo viên; tham gia quản lý nhà trường, cải tiến lề lối làm việc và thủ tục hành chính nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác...

Để công đoàn thực hiện tốt vai trò, nhiệm vụ phát huy dân chủ trong tổ chức, hoạt động của nhà trường, cần có cơ chế phối hợp hoạt động giữa Công đoàn với Ban giám hiệu, các Phòng, Khoa, Bộ môn, Đoàn Thanh niên, Hội cựu chiến binh và các cá nhân trong trường.

Công tác tổ chức thực hiện quy chế dân chủ phải đồng bộ, rộng khắp và thường xuyên, đã tạo ra những mô hình, hình thức sinh hoạt mới, thiết thực nhằm nâng cao ý thức của cán bộ, giảng viên, nhân viên trong việc thực hiện quy chế dân chủ.

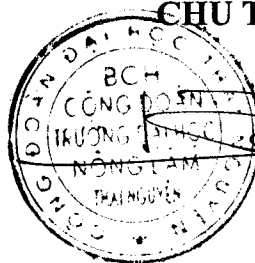
Trên đây là nội dung văn bản về việc phát huy vai trò của tổ chức Công đoàn trong việc thực hiện QCDC ở cơ sở giai đoạn 2013-2017. Các Công đoàn bộ phận chủ động xây dựng kế hoạch triển khai, phát huy vai trò tổ chức thực hiện./.

Trân trọng!

Nơi nhận:

- CD ĐHTN (B/c);
- ĐU, BGH Trường ĐHNL (B/c);
- Các Công đoàn bộ phận (Th/h);
- Lưu: VPCĐ.

**T/M. BAN CHẤP HÀNH
CHỦ TỊCH**

PGS. TS. Đặng Xuân bình